

Uraaaa!

Am împlinit 9 ani de existență

În 1997 Departamentul de Asistență Medicală și Socială (DASM) din cadrul Federației Comunităților Evreiești din România (FCER), cu sprijinul Joint, a stabilit înființarea în București a Centrului de Zi destinat persoanelor în vârstă, pentru ca aceștia să aibă un loc unde să se întâlnească, să se distreze, să se cunoască, să afle tot ce e nou în multe domenii interesante. Astfel și-a deschis porțile Centrul de Zi în februarie 1998.

Iată că s-au împlinit 9 ani de când funcționează acest Centru. E puțin? E mult? Nu putem compara cu multimilenara istorie a poporului evreu, însă ținând seama de condițiile de la care a plecat Centrul, afirmăm că cei 9 ani de viață au dovedit viabilitatea existenței sale, devenind o necesitate apreciată de membrii săi (și nu numai de ei!).

Aniversarea înființării Centrului de Zi a fost sărbătorită anul acesta într-un mod inedit, respectiv în 2 zile consecutive: marți 6 și miercuri 7 martie.

Cauza acestei fragmentări a fost faptul că cele două microbuze din dotare nu au capacitatea de-a transporta, în timp util, de la locuințele lor la sediul Centrului pe toți participanții, având în vedere dificultățile circulației vehiculelor în București, deci anul acesta am avut o dublă sărbătorire.

În total în cele două zile au luat parte circa 70 persoane.

Programul a fost oarecum asemănător în ambele zile: ne-am adunat în sala destinată vizionărilor TV, a cărei capacitate este tocmai de 30-35 persoane. Dna dr. Carmen Marcu, directoarea Centrului de Zi, ne-a prezentat o scurtă istorie a instituției care, în decursul timpului, a evoluat în toate planurile: ca număr de participanți (de la 4-5 la înființare, la peste 80 astăzi), ca dotări

specifice unui Centru de Zi modern, ca programe de activitate și, mai ales, prin legarea de prietenii strânse între membrii săi, cea mai mare parte necunoscându-se unul cu altul până la frecventarea Centrului.

S-a scos în evidență faptul că spațiul generos și dotările de care dispunem permit celor ce frecventează Centrul de Zi să desfășoare numeroase și variate activități, individuale și de grup, benefice sănătății lor fizice și psihice, precum ar fi: conferințe, informări la zi din domenii foarte diversificate, vizionări de emisiuni TV și de DVD-uri din domenii variate, audiții muzicale, inclusiv folosirea în mod activ a keyboard-ului, dans, gimnastică, fitness, masaj, reflexoterapie, jocuri (canastă, rummy, scrabble, șah) și, nu în ultimul rând, editarea unei reviste (“Gânduri, Amintiri, Confesiuni”) cu ajutorul computerului.

La aceste activități mai adăugăm excursiile cu autocarul, cel puțin anual, în diverse puncte turistice, atractive, din țară, precum și vizite la muzee, din când în când.

Revenim însă la desfășurarea festivității de aniversare a 9 ani de existență.

Un moment de reculegere, în amintirea celor dispăruți dintre noi, a marcat prilejul de-a ne aduce aminte de prietenii a căror viață a fost curmată prea curând.

A urmat apoi programul artistic:

– în prima zi

La orgă electronică (keyboard) doamna Nadia Kleper a interpretat cu vervă potpuriuri din muzica ușoară, de asemenea a acompaniat-o pe doamna René Necleievici, o voce plăcută, interpretând cântece cunoscute, în limbile idiș, română și ivrit.

Doamna Silvia Simovici ne-a citit, cu talent, un text în proză al poetului nostru Silviu Popa – în legătură cu Centrul de Zi –

și o cronică rimată “Vesela familie” a cunoscutului Ion Pribeagu.

Doamna Susana Moscovici ne-a încântat cu un poem, intitulat “Dacă”, al scriitorului englez Rudyard Kipling.

Programul a fost încheiat de doamna Frida Marcu: o voce cultivată care, în cântecele sale de odinioară, interpretate în limbile română, idiș și rusă, ne-au trezit amintiri din tinerețe.

– în ziua a doua

La orgă doamna Josette Hârșu ne-a desfătat cu câteva piese de Franz Schubert. A urmat apoi un scheci de Mircea Crișan: “Cum e vremea? Meteorologii nu știu” în lectura domnului Ovidiu Marcu, iar domnul Silviu Popa, talentatul nostru prieten (care, nu de puține ori, ne-a înveselit cu lucrările sale literare) ne-a prezentat o cronică rimată, dedicată celei de-a noua aniversări a Centrului (întâmplător coincizând cu sărbătorirea Purimului).

Ne-au plăcut și versurile sprintare ale poetului simbolist Ion Minulescu, citite cu talent de doamna Mira Tudor.

Doamna Ema Țichel a încheiat această manifestație culturală – reușită – citind schița umoristică “Contrabasul” a scriitorului bucureștean Dumitru Solomon, care a stârnit hazul auditoriului.

Prezentarea programelor a revenit doamnelor Silvia Simovici (în prima zi), respectiv Ema Țichel (în ziua a doua).

Aplauzele celor prezenți în sală și reușita programelor au avut și meritul că ele nu s-au repetat.

Bine dispuși, am fost apoi invitați la o masă festivă: mesele și marițele din sufragerie, încărcate cu fel de fel de bunătați (solide... dar și lichide!) ne-a permis, din nou, să ne simțim nu ca musafiri ci ca vechi prieteni ai familiei. A contribuit la aceasta strădania și munca depusă de conducerea Centrului de Zi și de personalul administrativ, ce au depus eforturi (deosebite!) ca totul să fie O. K. meritând din plin mulțumirile noastre.

Am remarcat că membrii Centrului de Zi, la rândul lor, au onorat aniversarea celor 9 ani de existență, cu o ținută elegantă – care le face cinste – dând un plus de sărbătoare acestei zile.

Nu putem trece însă cu vederea o oarecare neliniște și îngrijorare asupra viitorului sediu al Centrului, cel actual având toate condițiile pentru desfășurarea unor activități multiple și variate; să sperăm că până la urmă, totul se va aranja în mod convenabil și vom putea și în viitor să continuăm ceea ce am realizat până în prezent.

Cu această speranță, nu ne rămâne decât a ura LA MULȚI ANI și succese Centrului de Zi, mulțumind, încă o dată, celor ce ne-au dat posibilitatea să ne simțim mai puțin vârstnici (deci și mai puțin suferinzi) prin frecventarea Centrului de Zi.

Ing. Willy Șloimovici

Poveste de război

Am avut trei verișoare: Silvia, Anuța și Marica Semo, care locuiau la Craiova, unde era o puternică și mare comunitate sefardă.

Silvia, cea mai mare dintre ele, s-a măritat cu un negustor bogat din Turnu Severin și s-a mutat în acel oraș.

La începutul dictaturii antonesciano-legionare soarta acestor verișoare s-a

schimbat: li s-au confiscat averile la Craiova și s-au mutat la București. Anuța era căsătorită cu Jacques Hasnaș, iar Marica cu Puiu Spindler. Soțul Silviei, cu numele de familie Perera, avea dublă cetățenie: iugoslavă și română. În 1940 toți evreii cu dublă cetățenie au fost expulzați din Turnu Severin în Iugoslavia, unde îi așteptau fasciștii guvernului din acea țară. Au fost

încolonați și conduși spre locul unde urmau să fie executați (nu au fost nici o zi în lagăr!). Perera ținea în brațe băiețelul lor, Dănuț, în vârstă de 2 ani. În lungul drumului s-au adunat țărani din satele străbătute și priveau convoiul. Într-un moment de neatenție din partea celor ce îi păzeau, Perera a aruncat copilul în brațele unui țaran.

După terminarea războiului, surorile Silviei au început să se intereseze de soarta familiei Perera; astfel au aflat că au fost expulzați și executați în Iugoslavia. Nu cunosc prin ce împrejurări au aflat de copil că este în viață și trăiește într-un sat. Jacques Hasnaș a făcut câteva drumuri în Iugoslavia, pentru a afla traseul convoiului și eventual să găsească pe Dănuț, atunci în vârstă de 8 ani, acțiune care era ca și a căuta acul în carul cu fân. Cu multă răbdare, perseverență și bani, a reușit să dea de urma copilului. A intervenit și la Crucea Roșie, care l-a ajutat mult. Copilul a fost crescut cu multă dragoste, alături de copiii țaranului sârb și nici nu știa că a avut alți părinți. Apariția unchiului lui a fost o imensă dramă pentru el și nu voia nici în ruptul capului să se despartă de familia lui. Cu eforturi extraordinare, Hasnaș a reușit să aducă

băiatul la București. Bietul copil era tăcut, retras, nu înțelegea ce i se spunea, iar noaptea striga în somn “mama, mama”. Suferea cumplit de dorul familiei în mijlocul căreia crescuse. Mătușile încercau să-l învețe românește, îi arătau diverse lucruri, pe care el le denumea în limba sârbă, încât mai degrabă vorbeau ele sârbește, decât el românește. Cu multă dragoste, înconjurat de o familie numeroasă (din care am rămas doar eu) Dănuț și-a acceptat soarta. A făcut școală, apoi facultatea de chimie. Mătușile (cu el, bineînțeles) au emigrat pe la începutul anilor '60, dar au murit curând fără să ajungă vârsta de 65 de ani. Dănuț este acum în Belgia. “Frații” lui din Serbia îl vizitează foarte des. Bănuiesc că e căsătorit (nu mai știu nimic despre el cam din 1970).

Îmi amintesc acei ani de neagră suferință a evreilor și cred că fiecare familie are martirii ei.

Pentru ca asemenea drame să nu se mai întâmple este necesar ca forțele democratice din întreaga lume să combată efectiv fascismul, ura rasială, suferințele cauzate de ororile provocate de descreierații ce conduc unele popoare.

Prof. Mira Tudor

Voiaj... în creierul uman

Un nou centru de imagistică prin rezonanță magnetică, la nivel mondial, s-a deschis în apropierea Parisului, având ca scop să permită cercetarea creierului, până acum nerealizată.

Denumită “Neurospin”, platforma tehnologică va fi dotată succesiv (până în anul 2011) cu mașini și instalații de imagistică pe bază de rezonanță magnetică; astfel va fi posibil să se identifice cel puțin 5000 neuroni cu dimensiunea de un micron (a mia parte dintr-un milimetru) și care constituie elementele funcționării

creierului. Acești neuroni, organizați într-o anumită ordine modulară, alcătuiesc un fel de cod neural, dând imaginea codului genetic.

Instalația “Neurospin” va da posibilitatea accesului la o legătură între un neuron individual și milioanele de neuroni existenți.

Explorarea creierului fără traumatism, prin instalații puternice, va permite să se studieze funcționarea memoriei, percepției obiectelor, vorbirii, rațiunii, comenzii acțiunilor fizice, funcționare care astăzi este încă o

necunoscută, și a cărei elucidare va deschide noi perspective științelor cunoașterii, respectiv și în învățământ, relației între om și mașină; în egală măsură cercetarea creierului se referă la bolnavii de cancer și bolile degenerative sau a celor ce necesită operații chirurgicale.

Moștenire a descoperirilor fizicii fundamentale, imagistica prin rezonanță magnetică se datorează performanțelor puternicilor magneți supraconductori, în interiorul cărora pacienți voluntari sau animale sunt introduși. Precizia imaginilor crește odată cu puterea câmpului magnetic.

Actualmente spitalele cele mai dotate dispun de asemenea instalații, de 1 sau 2 tesla (tesla e unitatea de măsură a fluxului magnetic, purtând numele fizicianului sârb Nikola Tesla), în total 350 în întreaga lume; ele sunt departe de puterea necesară pentru a prezenta imaginea activității creierului ci, cel mult, o zonă de mai multe milioane de neuroni, din care o mică parte este într-adevăr activă.

Neurologii urmăresc să ajungă la procedee extrem de rapide (de câteva sutimi de milisecundă) spre a deschide

drumul unor informații în timpul aplicării tratamentului bolnavilor: dar pentru a ajunge la asemenea performanțe, trebuie să dispui de câmpuri magnetice de cel puțin 10 tesla. Ori asemenea magneți, a căror diametru interior este de 1 m, nu s-au produs. De aceea neurobiologii apelează la fizicienii și inginerii din cadrul Comisiei pentru Energia Atomică să conceapă astfel de magneți.

“Neurospin”, o dată pus în funcțiune, dispunând de 5 asemenea instalații, va fi deservit de 150 specialiști din diverse domenii: neurobiologi, medici, fizicieni, ingineri, informaticieni, matematicieni, absolut necesari pentru a transfera slabele semnale captate în imagini clare.

P.S. Materialul de mai sus a fost prelucrat după un articol apărut în cotidianul francez “Liberation” din 19 ianuarie 2007, ziar din care am prezentat, în mai multe numere ale revistei noastre, diverse articole științifice.

W. Ș.

Organizarea socială a albinelor, în curs de dezlegare

De când lumea, omenirea se desfată cu miere, produsă de o specie de albine, având denumirea științifică *Apis mellifera*. Complexitatea activității acestor mici insecte, organizate în colonii, care pot atinge până la 50.000 albine, fascinează oamenii de știință. Aceștia ar dori să-nțelegă cum niște insecte, cu “creier” minuscul, au dobândit în timp o organizare socială atât de perfectă; de asemenea, să descopere în ce mod o aceeași genă (element al nucleului în momentul diviziunii celulare și care condiționează transmiterea caracterului ereditar) dă naștere la o singură regină și unei mulțimi de albine lucrătoare, acestea din urmă asigurând buna funcționare

a stupului, în timp ce regina are drept activitate unică perpetuarea speciei.

Unul din mijloacele de-a dezlega misterul, a constat din studierea genelor. Studiile s-au efectuat în S.U.A. (la Colegiul de Medicină din Boston) în anii 2004-2005 și a permis identificarea a 10.500 gene; anterior s-au studiat și genele altor insecte: drosofila (musca care acționează la fermentarea vinului), țânțarul anofel (purtătorul virusului malariei) precum și a viermelui de mătase.

Studiul genetic a stabilit că *Apis Mellifera* este originară din Africa, de unde s-a răspândit în Europa și Asia; două din subspeciile sale au ajuns și în America de

Nord în secolul al XVII-lea. S-a descoperit, de asemenea, că albina față de drosfila are mult mai multe gene privind mirosul, dar mai puține pentru gust. Totodată studiile au arătat că *Apis Mellifera* este mai puțin înzestrată, decât alte insecte, pentru a lupta împotriva substanțelor chimice, slăbiciune care, împreună cu proasta rezistență față de paraziți, poate explica mortalitatea ridicată a albinelor. O situație neliniștitoare: albinele sunt supuse la multe amenințări, ceea ce constituie un mare pericol, ele fiind primul polenizator de pe suprafața pământului, 35% din producția mondială de hrană, rezultată din culturi dependente de aceste insecte, se realizează prin polenizare.

Calitatea de polenizator a albinelor este foarte veche; s-au descoperit că primele albine cunoscute au trăit în urmă cu 100 milioane de ani (!) și anume: închise împreună cu polenul, într-un arbore fosilizat din nordul Birmaniei (Asia), având lungimea de numai 2,95 mm și cu multe caracteristici ca ale actualelor albine.

Activitatea polenizatoare a albinelor are un efect considerabil în evoluția vieții, căci ea a contribuit la diversificarea plantelor cu flori care dau fructe, grupă ce reprezintă azi 80% din produsele vegetale ale pământului.

(Preluat de pe internet)

Mama mea, Irina Szmuk (n. Lautmann)

S-a născut în 1901 la Cluj, într-o familie de evrei credincioși. A făcut clasele primare la Reghin, la școala germană, apoi liceul la Cluj. S-a măritat în 1921 cu Alexandru Szmuk, veteran de război, bine situat până la criza din 1929 când a fost nevoit să renunțe la exploatarea forestieră și s-a apucat de comerțul cu benzină, uleiuri, apoi a deschis un magazin de articole de schimb auto, electrice etc. care a asigurat familiei un trai decent. Aveam doi frați mai mici. Trăiam într-o casă frumoasă, bine îngrijită, curte, grădină. Mama era o gospodină excelentă. Îi plăcea viața socială, juca bridge atât de bine încât era invitată la concursurile respective din cluburi din Brașov, Sibiu, Oradea. Totodată, nu o lăsa deloc rece sărăcia cumplită ce-i lovea mai ales pe familiile de șomeri evrei, organiza colecte și le distribuia acestora alimente de bază. Dar le ajuta și pe soțiile de muncitori cu soții arestați care, prin anii '50, și-au adus aminte de gestul ei, ceea ce pe timpul acela avea să-i asigure o bătrânețe lipsită de griji materiale. După ce și-a distrus sănătatea lucrând unul după altul la toate șantierelor de organizare pentru copiii coreeni conducând pe cele de la Tușnad, Siret și Pâclișa, s-a

pensionat, s-a retras la Târgu-Mureș unde s-a apucat să scrie o carte de bucate la comanda Editurii Tehnice. Solicitându-i-se rețete specific maghiare, s-a documentat cum trebuie. Succesul a fost, fără exagerare, enorm. Prima ediție nu a apucat să fie expusă în vitrine. Cea de a doua s-a epuizat de asemenea instantaneu. La a treia a cerut să i se îngăduie o oarecare modernizare, așa că a adăugat vreo 400 de rețete mai corespunzătoare timpului în care trăim. Librarii târgu-mureșeni o implorau să scoată o nouă ediție – nu mai avea, din păcate, răbdarea să se ocupe de ea. Trecuse bine de 80 de ani. Cartea a apărut în 102.000 de exemplare și este și astăzi apreciată.

Dar Mama mea era cu mult mai mult decât autoarea acelei cărți de bucate. În 1941 iulie a fost arestată pentru colaborarea la Ajutorul Roșu și dusă la Acățari, lângă Târgu-Mureș, la o cazarmă a jandarmeriei. Bătută crunt, nu a recunoscut nimic. Au condamnat-o la moarte. A refuzat să semneze sentința de luare la cunoștință a sentinței afirmând că nu dorește ca familia ei să vadă vreodată că ea a fost dispusă să o părăsească. Atunci a fost legată la ochi, pusă la zid și s-a tras în jurul ei. Tot nu a

recunoscut nici o acuzație, dar părul ei negru a albit complet. A fost eliberată în urma intervenției unor cunoștințe de-ale lui Tata. Care apoi ani de zile avea să fie vizitat de ofițerul respectiv care nu se jena să întindă mâna cu mânușă albă pentru bani. Curat gest boieresc!

Era o mamă severă. Dar m-a trimis la București la școala englezească. Apoi la liceele de la Cluj, Budapesta. La Universitate, la Cluj. Nu i-a fost ușor. Prietenele mele, deși din familii mai avute, învățau meserie. Copiii, apoi nepoții ei, aveau profesori buni de franceză. Pentru ea cultura era o necesitate. Citea mult. M-a învățat să-i iubesc pe poeții cu gândire înaintată.

Când a venit vestea atacului asupra Poloniei ceea ce avea să declanșeze al doilea război mondial, Mama a declarat: din acel moment nu mai fumează, renunță la bridge și – nu mai ține la valorile materiale. Mă

miram – cum de n-o mai interesează locuința noastră atât de frumoasă?! Pe urmă soarta m-a pus să înțeleg: în anul fatidic 1944 avea sa-și piardă un fiu, o soră, doi frați și alte patruzeci de rude. Pe urmă, în condiții catastrofale, pe Tata, pe celălalt fiu... Și ea avea puterea, cu atâta durere în suflet, să o intereseze tot ce se întâmpla, să lege prietenii noi, să citească, să aibă grijă de nepoți, să lucreze fețe de pernă, de masă în stil ardelenesc, să vadă filme, teatru. Octogenară fiind, era în stare să discute în contradictoriu cu studenții despre ABBA, care-i plăceau, despre Beatlesi. Era respectată. Cu câteva săptămâni înainte de infarctul miocardic care a însemnat sfârșitul, îmi spunea că ea iubește viața. La reanimare fiind, mă întreba pe ce loc a ajuns ASA Tg. Mureș. Biata de ea, mai avea să trăiască 48 de ore...

Eva Tuțui

Despre originea lui “Kol Nidre”

Religia a avut un rol foarte important în viața oamenilor din timpurile trecute: mă refer atât la evul mediu cât și în epocile anterioare.

În timpurile moderne rolul ei s-a diminuat, fiind înlocuit cu alte preocupări: politică, știință etc., dar în ultimii ani, chiar în zilele noastre, se pare că influența ei este din nou în creștere, reușind uneori să-și subjuge politicul (de ex. în unele țări din Orientul apropiat).

De altfel, scriitorul francez André Malraux a declarat la finele veacului trecut că: “secolul XXI va fi al religiei sau nu va fi deloc”.

Oamenii din vechime vedeau în religie – oricare ar fi fost aceasta – un sprijin moral, o alinare, o speranță că Cineva îi iubește și îi

protejează, cu condiția să-i respecte învățăturile.

Dar credința nu a putut rămâne multă vreme în stare primitivă; a apărut clerul – acei intermediari între oamenii de rând și divinitate – care să-i organizeze pe oameni, să-i constrângă și să-i modeleze într-un fel.

Aici trebuie să ținem seama de una din ideile de bază ale învățăturii materialiste și anume că orice activitate umană are la bază economicul.

Biserica – de orice fel – a început să se îmbogățească.

Capii clerului trăiau bine și foarte bine, neproducând nimic concret, studiind toată vremea și căutând să facă prozeliți, fiind susținuți din punct de vedere financiar din dările credincioșilor.

Evreii nu au făcut excepție de la acest mod de viață, cu mențiunea – în plus – că pe ei religia a fost aceea care i-a menținut uniți ca popor în mijlocul populațiilor în care au fost nevoiți să trăiască, după alungarea lor din Țara Sfântă în urma dărâmării templului.

Într-o astfel de atmosferă de obscurantism, a luat ființă una din cele mai violente manifestări religioase, instituția Inchiziției, care urmărea creștinarea prin forță a tuturor necredincioșilor și – în cazul când aceștia opuneau rezistență – torturarea lor, arderea pe rug și... confiscarea averilor.

Evreii răspândiți prin lume au avut o însușire mai ciudată: buni meseriași, negustori, bancheri, ei reușeau destul de repede să ajungă la o oarecare bunăstare materială aducând prin activitatea lor și bogăția țărilor în care trăiau. Când situația se înrăutățea în țările respective și conducătorii lor se aflau în pericol, ei aruncau mulțimii osul antisemitismului și evreii erau alungați din țară; peste un timp, când lucrurile se linișteau și finanțele scădeau evreii erau rechemați să le îmbunătățească.

Evreii spanioli erau tocmai într-un moment de bunăstare materială când Inchiziția a pus ochii pe averile lor și i-a pus să aleagă între păstrarea acestora și creștinarea forțată.

Cei mai mulți dintre evreii nu au vrut să renunțe la religia strămoșească; ei au fost torturați și li s-au confiscat averile, care au intrat în posesia bisericii, respectiv a Inchiziției. Dar au fost unii care au crezut că-și vor salva bunurile dacă se creștinează și astfel au ajuns să ducă o viață dublă: buni creștini în societate, dar în intimitatea căminelor lor păstrând legea iudaică. Dintre aceștia unii au fost trădați de servitori, de “prieteni”, au fost torturați și li s-au confiscat și lor averile. Ceilalți însă, cei mai mulți, cu conștiința apăsată de renegarea oficială a credinței lor ancestrale, s-au dus la sinagogă în ajunul zilei de Yom Kipur, atunci când toți evreii se împacă cu sine și cu ceilalți, dar mai ales se împacă cu Dumnezeu și se roagă să le fie iertate păcatele, și, abjurând religia impusă, au jurat credință sinceră legilor iudaice.

Kol Nidre – toți am jurat...

De atunci se rostește rugăciunea de Kol Nidre în ajunul zilei de iertare a păcatelor, ziua sfântă de Yom Kipur.

Cei ce au jurat din nou credință religiei strămoșești și urmașii lor au constituit un grup aparte în cadrul comunității sefarde și s-au numit Marani.

Emma Tichel

Fumatul legat de o anumită zonă a creierului

Neurologii de la universitățile Iowa și California (SUA) au stabilit că atracția pentru fumat se datorează unei zone din creier, numită “insula lui Reil”.

Statistic s-a constatat că o leziune a acestei “insule” oprește în mod automat fumatul, fără revenire, deci o posibilitate ușoară, rapidă, pentru orice fumător, de-a se lăsa de fumat. Dar... există probleme: această “insulă” este situată într-o porțiune ascunsă a scoarței cerebrale, alături de alți

centri nervoși importanți pentru care, o intervenție chirurgicală la “insula lui Reil”, ar fi periculoasă, iar o leziune a ei fără operație, este rară.

Experimentele făcute de cercetători au demonstrat că din 19 fumători care au suferit leziuni la “insulă”, 16 au încetat să fumeze; la un alt grup de 50 persoane, fumători (mai mult de 5 țigări pe zi, de mai bine de 2 ani), având de asemenea leziuni în alte zone ale scoarței cerebrale, imediat ce și-au revenit,

după atacul cerebral, numai 13 s-au lăsat de fumat.

În orice caz se poate afirma că “insula lui Reil” este centrul dependenței de nicotină (dar și de alte droguri).

Amintind de nicotină, substanță toxică extrem de periculoasă pentru sănătate,

numele ei provine de la Nicot, diplomat francez (a trăit în sec. XVI), care a introdus fumatul în Franța.

Prelucrare după internet – W.Ș.

Dragi prieteni,

Consider povestirea ce urmează într-adevăr frumoasă și plină de învățăminte; îmi face plăcere să v-o trimit și vă rog s-o citiți până la sfârșit. A citi până la capăt este o treabă extrem de serioasă și, sigur, îți dă de gândit apoi.

Deci:

Doi oameni, ambii grav bolnavi, erau internați în aceeași cameră a unui spital. Unul din ei avea patul lângă singura fereastră a încăperii, deoarece în fiecare după amiază, timp de o oră, ședea pe pat și scuipa secrețiile plămânului bolnav. Celălalt era obligat să stea în permanență în pat, întins pe spate.

Cei doi tovarăși de suferință vorbeau ore în șir despre toate: soții, familii, descriau locuința, locul de muncă, participarea la serviciul militar, unde își petreceau concediile...

În fiecare după amiază, când bolnavul al cărui pat era lângă fereastră și se putea așeza, descria colegului de cameră tot ce se întâmpla în exterior. Astfel îi povestea că de la fereastră se vede un parc cu un lac, pe care pluteau sau se jucau rațele și lebedele, iar copiii lansau pe apă mici modele de corăbioare, tinerii amorezi se plimbau, ținându-se de brațe, printre florile ce aveau toate culorile curcubeului; copaci umbroși completau decorul peisajului, iar în depărtare se zărea conturul orașului. În timp ce omul povestea ce-a văzut de la fereastra

camerei, cu toate detaliile, bolnavul imobilizat în pat închidea ochii și își imagina cele descrise.

Într-o după amiază i-a prezentat o paradă, care tocmai trecea prin apropiere, paradă pe care tovarășul de suferință o vedea doar cu ochii imaginației, atât de convingător era descrisă.

Astfel își petreceau zilele și săptămânile cei doi pacienți. Într-o dimineață însă, infirmiera care venise spre a-i duce la baie, găsi corpul neînsuflețit al celui ce povestea tot timpul ce văzuse, probabil mort în timpul somnului.

După ce corpul decedatului a fost ridicat, bolnavul rămas în viață ceru, și i se aprobă, ca patul lui să fie așezat lângă fereastră.

Încet, chinându-se, bolnavul se ridică puțin, rezemându-se în coate, spre a-și arunca pentru prima dată și el privirea afară; în sfârșit va avea posibilitatea să vadă, cu ochii lui, tot ce-i povestise tovarășul de cameră; ori, stupoare, tot ce a putut zări a fost un zid.

Cerând lămuriri infirmierei de ce vecinul lui de pat i-a descris o cu totul altă realitate decât ceea ce vedea el, a primit un răspuns neașteptat: decedatul era orb și, deci, nici măcar zidul din fața ferestrei nu-l putea vedea; “desigur a vrut să vă încurajeze”, completă infirmiera.

Epilog: Este o plăcere extraordinară să faci fericit un om, în ciuda problemelor proprii; suferința împărtășită reduce la jumătate durerea, iar fericirea împărtășită cu un altul se dublează. Dacă dorești să te simți bogat, nu ai decât să îți seama că, dintre

toate bunurile pe care le posezi, numai fericirea nu poate fi cumpărată cu bani, ea constituind un cadou deosebit.

Originea acestui mesaj este necunoscută.

Cum am învățat de la Bunicii mei să citesc în “Țene Rene” și cărți germane, scrise cu litere gotice

***Motto:** Tot ce învățăm în viață, poate fi folositor și așteaptă doar să fie pus în practică.*

Bunicii mei aveau o viață foarte organizată și echilibrată.

Totul era planificat pe zile și ore; la Bunica nu exista timp nefolositor, timp mort sau gol de producție, cum s-ar spune.

Noi nu dormeam după masă.

Terminând treburile în bucătărie, orele de după mese trebuiau folosite cu spor. Eu, după ce îmi terminam lecțiile, trebuia să fac lucru de mână sau altceva folositor.

Bunicii îi plăcea să citească din “Țene Rene”, ceea ce îmi plăcea, astfel că ea citea cu voce tare; erau povești și întâmplări interesante, povești biblice grozave.

La un moment dat Bunica, pentru liniștea ei, m-a luat în brațe ca să mă uit și eu în carte (era o carte mare și groasă).

Vreau să menționez că despre “Tene Rene” pomenește și Andre Neher, scriitor francez contemporan, în cartea sa, pe care am citit-o recent, având titlul “De la tăcerea biblică până la tăcerea de la Auschwitz”.

Să mă întorc la ale mele.

Alfabetul ebraic l-am învățat la școală, dar “Țene Rene” avea sub litere diferite puncte (de la un punct la trei puncte) care erau necesare pentru a da înțelesul deplin

cuvântului respectiv. În limba idiș li se spunea “gepunktet” (punctat).

Bunicul meu, când venea acasă de la serviciu, după ce lua masa, se așeza să citească ziarul lui preferat: “Tageblatt”. Dar Bunicul avea și darul deosebit de-a spune povești, care erau așa de interesante și palpitate încât îți lua respirația.

Încerc să vă povestesc doar câteva:

În timpul când evreii au ieșit din Mițraim (Egipt) până să ajungă în Canaan, “Țara Făgăduinței”, ei au rătăcit în deșertul întins și mare 40 de ani, fără să aibă posibilitatea de a-și pregăti hrana zilnică necesară supraviețuirii; atunci s-a întâmplat o minune: din cer căzu, cum se spune, “mana cerească”. Această ploaie de mană cădea zilnic și era pe gustul fiecăruia, de exemplu, dacă unul dorea să mănânce pâine, mana avea gust de pâine, altul dorea să mănânce carne, atunci mana avea gust de carne și așa mai departe... După terminarea poveștii eu aveam de pus multe întrebări: dacă această mană putea să capete gust de ciocolată sau de bomboane “Tosca” sau de prăjitură etc. Bunicul găsea răspuns la toate întrebările mele, cu da. Ce n-aș fi dat să fi fost și eu acolo?!

Și o altă poveste mă încânta mult: era vorba despre o apă curgătoare, un râu mare, care zi de zi, ziua și noaptea, azvârlea în sus pietre mari și mici, râu care se numea

“Sâmbățian” și devenea liniștit din ajun de Șabat până sâmbătă seara, când se aprindea “afdulă”. Afdula era o lumânare mare, plată, cu împletituri din culorile bleu și alb. Aici eu mă minunam: De unde știa acest râu când începe Șabatul și când se termină? Dar Bunicul găsea explicații la toate.

O altă poveste pe care n-am uitat-o se referă la un pește mare, enorm, care se numea Șrabor. Peștele era așa de mare încât ținea pe spate tot globul pământesc. Iar când se mișca, pe pământ se producea un cutremur. Astăzi, cu avansarea științei, povestea nu mai prezintă interes.

Toate bune și frumoase, dar bunicul avea și el tabieturile lui: până ce nu citea ziarul său preferat, de la prima până la ultima pagină, n-aveai voie să-l deranjezi, ceea ce pentru mine era o mare supărare. Dacă îndrăzneam să-i întrerup lectura cu

câte o întrebare, el o considera ca o indisciplină și mă pedepsea și nu mai îmi spunea povești multe seri de-a rândul, pedeapsă cumplită pentru mine; însă mă astâmpăram pentru un timp, apoi regretam amândoi incidentul. Bunicului nu-i plăcea să mă vadă necăjită.

Într-o zi s-a găsit soluția salvatoare. Bunicul mă chema lângă el, mă așeza pe un scăunel mic, îmi dădea și mie un ziar în mână să citesc. Pentru început nu a fost o rezolvare perfectă, pentru că ziarul era scris cu litere gotice... dar cu bunăvoință și răbdare, din ambele părți, am învățat să citesc.

Folosul a fost și este de partea mea, reușind astfel să pot citi opere beletristice, scrise cu litere gotice.

Yolanda Schapira

Probă de marș

Orice produs fabricat, înainte de a fi vândut, trebuie să fie supus unei verificări finale care să garanteze folosința acestuia în condițiile satisfacerii celui care urmează să-l utilizeze.

Pentru mijloacele de transport această verificare este necesar să fie făcută riguros, deoarece orice incident poate avea consecințe catastrofale. Astfel vagoanele de călători și marfă sunt verificate printr-un parcurs de probă, în cadrul căruia se constată eventualele defecțiuni, în vederea remedierii lor.

Avioanele sunt probate, în afara standurilor la rece (adică la sol), și la cald, în aer, prin zboruri de încercare.

Automobilele sunt verificate pe piste de încercare.

În ceea ce privește navele, ce fac obiectul prezentului articol, ele sunt supuse “probelor de marș”.

Construcția unei nave este complexă, având mai multe “faze cheie”, și anume:

confecționarea bloc-secție, corpul navei și armarea ei. O problemă dificilă, pe lângă celelalte, o constituie echilibrarea navei, cunoscând că montarea motorului, a elicei, a instalațiilor etc. prezintă dificultăți mari, deoarece orice obiect pus greșit poate strica echilibrul vasului, cu urmări grave în timpul cât nava este în exploatare.

Un colectiv, format din patru specialiști, a elaborat, prin anul 1959, proiectul primului cargou românesc pentru transportul mărfurilor în vrac, de 4500 tone.

Cu ocazia lansării la apă a primului cargou, am fost invitat și eu să iau parte la această manifestație.

Menționez că un asemenea vas este de mari dimensiuni, depășind un bloc de locuințe, cu mai multe intrări și etaje. Din punct de vedere al condițiilor de trai al marinarilor, aceștia aveau la dispoziție cabine pentru două persoane, micuțe, dar extraordinar de bine aranjate.

Proba de marș a început de la Galați, pe Dunăre, până la ieșirea la mare, pe un itinerar de câteva zile, trecând prin porturile de la Marea Neagră a fostei U.R.S.S.: Odesa, Yalta, Soci, Suhum, Batumi.

Marea era cam agitată, fapt pentru care pot afirma că nu m-am simțit prea bine și nici nu am putut savura diferitele preparate din pește, gătite de bucătăria cargoului.

Am avut totuși noroc că nu s-a iscat furtuni prea mari, deși nava era construită spre a rezista la furtuni de 7-9 grade, fără probleme deosebite, care pentru mine cred că ar fi fost greu de suportat.

Datorită mărimii vasului, mă rățăceam în el.

Rezultatul probelor fiind satisfăcător, ne-am înapoiat la șantier.

Această plimbare, deși în anumite momente nu era prea plăcută, mi-a lăsat amintiri de neșters, dintre care am reținut numai aspectele pozitive.

Desigur pentru călătorii neavizați, conducerea unei nave pare simplă, în realitate ea este destul de complicată, fiecare membru al echipajului având câte o sarcină bine stabilită, spre a face față oricărei întâmplări mai diferite.

Astfel, pe propria piele, am aflat ce înseamnă o “probă de marș” a unei nave.

Ing. Bernard Kirmayer

Suntem colegi octogenari

Însemnări ale unui israelian din localitatea Kiriat Motzkin

Bucuria mea de membru al Clubului octogenarilor este acum completă, după ce distinsa mea soție mi-a devenit colegă. Au trecut cele 148 de zile și nopți din singurătatea mea de octogenar și ne-am aliniat iar cot la cot. Îți mulțumesc pentru toate pentru că, pe lângă dragostea mea “congenitală” pentru literatura poliglotă, mi-ai cultivat-o și pe aceea pentru muzica universală – ambele, paleative pentru reducerea plictisului pricinuite de bătrânețea sedentară, imobilizantă.

Scuze pentru necazurile pricinuite independent de mine (bolile) și dependent de mine (restul).

Admir Bărbăția ta feminină de a le înfrunța și depăși.

Îți urez să continui alinierea și în deceniile IX, X, XI, XII... etc...

Nu ne ascundem vârsta. Pe măsura adăugirii verigilor anuale la lanțul finit a vieții, ni se oferă marele și unicul prilej de a ne delecta în plus, de a ne bucura de lumină,

de soare, de lună, de stele, de câmpii, de munți, de păduri, de pustiu, de zgomotul cascadelor, de liniștea lacurilor, de ciripitul păsărilor, de răgetul animalelor, de bucuria reușitelor, de tristețea dezamăgirilor, de sănătate, de vindecare, de căderi, de ridicări, de câte și mai câte, de vrute și nevrute. Ce senzație neobișnuită să le poți depăna în deceniul VIII, fără de care nu se poate atinge deceniul IX calendaristic (nici chiar cei mai longevivi n-au reușit să sară un deceniu – un deceniu nu-i clasă primară și nici de liceu).

Toate se pot realiza în scurta noastră prezență finită pe pământ, în preajma oamenilor – OAMENI, nu în infinitatea subterană. TRĂIASCĂ VIAȚA! MOARTE MORȚII! Palavre, figură de stil. Fiecare an de viață în plus e o mică iluzorie victorie asupra morții. Dar victoria finală îi este asigurată, chiar din momentul nașterii noastre.

Însemnări prezentate de Dorina Fradis

Prima întâlnire cu un antisemit

Ce faci dacă ești confruntat cu un antisemit? Yair Lapid a descoperit că bătându-i cu propriile lor argumente, e foarte distractiv.

“Voi evreii,” mi-a spus Elena Orlova cu o afecțiune blondă, “voi controlați toți banii. Din cauza asta ‘voi’ vă ajutați unii pe alții pe socoteala altora.” M-am uitat la ea și am început să râd. “Ce e de râs?” m-a întrebat ea. Cu mare efort m-am liniștit.

Suntem la Moscova. Pe geamul mașinii se vede un oraș cenușiu. Plouă. Lumea apare lipsită de formă, paltoane se flutură în vânt ca niște păpuși ale lui moș Gerilă, fugind grăbit. În stânga noastră librăria Lenin și o reclamă enormă pentru Lexus atârnată de barba de granit a lui Vladimir Ilici..

Elena e ghidul meu turistic. E în jurul vârstei de 50 ani, ochi și păr de culoare deschisă, îmbrăcată cu 4 straturi de roz și alb. De doua ori pe săptămână ia parte la slujbele de la Biserica Ortodoxă Rusă, lângă casa ei și nu iubește evrei.

Nu cred că m-am gândit vreodată cum arată un antisemit, dar precis nu ca ea: o femeie micuță, cu pielea de culoarea laptelui, cu gâtul îndreptat spre tine, ca o pasăre când ți se adresează. “Evreii,” mi-a explicat foarte serios, “sunt genetic mult mai atenți. Asta e cauza că au fost primii să prade Rusia după căderea comunismului.”

“Cine suntem ‘noi’?” Am întrebat-o. Iar dacă ‘noi’ am furat toți banii, de ce eu nu am primit nici un ban?

“Nu o face pe prostul cu mine”, m-a certat. “Cine sunt oligarhii: Brezovski, Chodorovski, Abramovici, Gosinski și Gomelski. Toți sunt evrei. În timp ce noi încercăm să înțelegem ce se petrece, ei au luat toți banii. Așa sunteți voi. E în genele voastre, voi știți să manipulați banii.”

– E în gene?

Aceasta a fost a doua oară când ea a menționat “gene”. I-am spus: “De ce nu?”. Ea s-a uitat la mine cu ochii ei albaștri,

simulând inocența. “Nu e adevărat, de exemplu, că voi sunteți foarte legați de familiile voastre?”

„Da”, am răspuns, „cred ca da.”

“Vezi?” s-a bucurat ea. “Deci, dacă e acceptabil să spun că sunteți diferiți din punctul ăsta de vedere, de ce nu e acceptabil că sunteți diferiți din alte puncte de vedere?”

Din care puncte de vedere? am întrebat suspicios.

“Moral.” A spus Elena, “Voi priviți lumea diferit.”

Deoarece sunt apropiat de familia mea, mi-am cerut scuze și am telefonat tatălui meu care are mai multă experiență cu subiectul ăsta. “E prima dată când întâlnesc o antisemită”, i-am spus, “ce să fac?”

Tata s-a gândit o clipă. De când tata e în funcția de președinte al Yad Vashem (Institutul de comemorare a Holocaustului), el se simte obligat să se comporte onorabil.

“Nu e complicat,” a răspuns tata. “Deschide ușa mașinii și dă-i un șut din mersul mașinii.”

Am terminat convorbirea considerând serios sfatul tatii. Deci, i-am spus: “Tu vrei să dai un șut tuturor evreilor în afara Rusiei?”

“Nu e nevoie să le dăm un șut afară din Rusia,” a răspuns. “Dar nu înțeleg de ce ei trebuie să fie o nație în mijlocul altei nații. Ei trebuie să decidă dacă sunt ruși sau evrei.”

Ce v-a fi dacă nu vor vrea să decidă?

“Atunci se complică,” a spus Orlova, gândindu-se. “Poate trebuie să decidem noi pentru ei. Eu nu știu. E o problemă politică. Știi de ce avem toate problemele cu americanii?”

Aș fi ghicit dar am lăsat-o să spună. “Din cauză că sunt controlați de evrei,” a spus. “Bush nu se poate mișca fără evrei. El

trebuie să execute tot ce ei îi cer. Am citit un pamflet despre asta de Ganiyev. El e un psiholog mai important decât Freud. El e foarte cunoscut în Rusia. El explică diferența între diferitele rase.”

Am răs din nou. Nu m-am putut abține. “Ce e așa de răs?” a întrebat ea, indignată și jignită.

Am cunoscut din auzite unele lucruri dar nu le-am simțit personal nici o dată. Am crescut în Israel unde auzi sau citești că antisemitismul e în creștere. Sună ca și cum asta e credința și distracția unor huligani, suporterii la fotbal cu capetele rase.

“Mulți oameni cred și gândesc ca tine?” am întrebat-o.

Ea s-a gândit o clipă. “Fiecare persoană pe care cunosc” a răspuns ea. “Dar încă nu mi-ai explicat de ce ai răs.”

Deodată m-am simțit inundat de un val de dragoste față de Israel. Cred că e unul din lucrurile pe care le simți doar când ești în străinătate. De la distanță, toate crizele, maladiile și problemele de tot felul pe care le cunoaștem, sunt privite cu indulgență, societatea noastră tânără a reușit multe, dar prea repede. Cu toate problemele, țara noastră a reușit să mă ridice timp de 43 ani, să mă ocrotească, fără să fiu nevoit să întâlnesc oameni de teapa doamnei Orlova.

Ea nu mă sperie. Nu văd un nou Holocaust când mă uit în ochii ei. Diferit de groaza pe care oamenii de felul ei au plantat-o în 50 generații de evrei, ea apare în ochii mei exact cum e: o femeie neșălucită a cărei singură posibilitate să scape de viața ei cenușie e să disprețuiască pe alții.

“Am răs din cauză că tu nu știi”, i-am spus ei.

“Ce nu știi?”

El e evreu.

“Cine e evreu?”

“Președintele Bush, adevăratul lui nume e Bushinski. Noi ascundem faptul acesta, altfel nimeni nu ar înțelege de ce ne ajută atâtă”.

Mi-am imaginat roțițele învârtindu-se în creierul ei - cu mare dificultate - când ea

încerca să absoarbă această nouă informație. Va avea cu siguranță ceva nou de discutat data viitoare la biserică.

“Cum, el vă ajută?” a întrebat.

„La ce te referi?” am răs pe înfundate din nou, „de ce crezi că sunteți așa de săraci? El i-a ajutat să scoată banii din Rusia.”

“Pe cine a ajutat?”

„Știi tu bine, Brezovski, Chorodovski, Abramovici, Gosinski, și Gomelski, pe cine ai crezut? Fiecare face parte din rețea. Așa conducem lumea. Fiecare face ce i se cere, inclusiv Putin.

“Chiar și Putin?” a spus ea șocată.

Mă pregăteam să-i spun că numele lui adevărat este Putinski și e evreu din Lodz, dar m-am gândit că până și o persoană stupidă ca ea o să înțeleagă că îmi bat joc. În loc de asta am spus că prețul cerut de el a fost cam scump, dar am ajuns la o înțelegere amicală.

“Voi i-ați plătit lui?” a întrebat ea înmărmurită de afirmația mea.

„Drăguț”, i-am spus, „Nu o să spun că nu ai completă dreptate, dar nu suntem chiar Mafia. E mai mult o organizație internațională. Noi avem banii, relațiile și cine se împotrivesc ne simte.

“Ce înseamnă ‘ne simte’?”

„Nu vreau să spun prea mult, dar în locul tău aș fi mai atent cu întrebările și declarațiile mele”. Ea m-a privit un pic speriată.

“Nu am avut nici o intenție rea,” a spus ea.

I-am spus cu seriozitate că a avut noroc că m-a întâlnit pe mine. Un alt evreu i-ar fi arătat cum i se poate ruina cariera. „Ține minte un singur lucru”, i-am spus: „noi controlăm totul. Când noi suntem subiectul discuției, e bine să taci.”

Ea s-a ghemuit în colțul ei, aruncând priviri speriate spre mine. Adevărul e că nu am avut așa o distracție de mult timp.

*Preluare de pe internet
(<http://www.ynetnews.com/articles>)*

Gândurile unui călător evreu în secolul XVIII

În secolul al XVIII-lea, francezul Jean-Baptiste de Boyer, marchiz d'Argens a publicat volumul al cărui titlu, tradus în limba română este: "Scrisori iudaice sau corespondențe filozofice, istorice și critice", cuprinzând corespondența unui călător evreu, Aaron Monseca, din Constantinopole, către prietenul său, rabinul Isaac Onis, tot din Constantinopole.

Autorul, sub formă epistolară între cei doi evrei, a prezentat în mod extrem de critic ideile și părerile despre societatea franceză a acelor timpuri (aproape neschimbată și azi, identică de altfel și în alte țări), moralitatea ei și, în mod special, a clerului.

În numerele anterioare ale revistei noastre (nr. 25-28) ați putut citi despre primele patru scrisori din susamintita corespondență. În continuare vă prezentăm cea de-a cincea scrisoare, care tratează alte aspecte ale societății franceze.

"Deși nu am primit încă nici un răspuns la cele ce ți-am scris până acum, dragă Isaac, în care îți împărtășeam ce mi-a atras atenția cel mai mult la Paris, totuși sunt informat și despre ceea ce se întâmplă la Constantinopole precum și în alte mari orașe ale lumii. Informațiile le capăt din foile ce apar săptămânal, și în care se consemnează principalele evenimente la zi. În cazul când știrile sunt inexacte, autorul respectivului articol are bunul simț să recunoască ulterior greșeala.

De fapt mai apar o mulțime de foi volante, ce se referă fie la literatură, fie la politică, fie despre viața mondenă, ultimele extrem de apreciate de femei și de cler; mai puțin solicitate sunt foile care prezintă subiecte literare.

Foile care tratează probleme politice sunt ridicole, deoarece oferă impresia că cei ce conduc țări le-ar fi comunicat direct respectiva informație.

Să nu-ți închipui că autorii articolelor sunt specialiști în afacerile de stat sau au lucrat în acest domeniu, din contră, sunt oameni simpli, cu prejudecăți, cărora le adaugă "idei" ce singuri le plăzmuiesc.

În afara acestor foi volante, la 3 sau 6 luni apar cărți care aici în Franța se numesc "jurnale". Două sau trei asemenea "jurnale"

merită a fi citite. Astfel "Jurnalul savanților" se bucură de toată stima cunoscătorilor.

Sunt însă atâtea publicații necorespunzătoare, încât numărul autorilor depășește pe cel al cititorilor. Ele sunt subvenționate de editori spre a le lăuda cărțile editate și a denigra pe cele ale concurenților.

Există și asociații religioase care au în subordinea lor asemenea publicații; în ele apar articole cu subiecte indicate de asociație; în fond autorii acestor articole sunt niște simpli copiști. Cât privește cititorii unor asemenea scrieri, se compun din oameni care, de teamă sau ambiții, doresc să placă religioșilor, ce au și puterea și ura față de cei ce nu le împărtășesc ideile.

De altfel aceste grupări ecleziastice se opun una alteia. De pildă o asemenea foaie volantă i-a supărat pe adversarii lor, nu pentru că au scris despre călugări și preoți, ci pentru lipsa de respect față de Suveranul Pontif, conducerea țării și națiune. Ori, dragul meu Isaac, părerea mea este că supușii datorează respect conducătorilor deoarece fericirea poporului depinde de supunerea față de legile statului, ordinelor celor cărora Dumnezeu le-a încredințat să conducă. Liniștea și pacea unui stat constă în armonia și unitatea dintre supuși și

superiori. Dacă unitatea nu există, totul este în zadar: apar dese frământări, discordii într-un stat divizat, care astfel decade și se prăbușește.

În ceea ce privește imperiul otoman, el va dispărea numai datorită luptelor interne din sânul său, cuprinzând pe cei mai cruzi dușmani: schimbarea de viziri, detronarea de sultani, ieniceri gata oricând să se revolte.

Trebuie să recunosc că francezii își iubesc Suveranul și deci aici nu se pot întâmpla catastrofe ca la Constantinopole (nota traducătorului – o premoniție greșită: la sfârșitul aceluiași veac în care a fost scrisă cartea marchizului d'Argens, în 1789 a avut loc revoluția franceză, îndreptată împotriva puterii absolute a regalității și a regimului despotic existent).

Dar ceea ce mi se pare surprinzător în Franța este faptul că tulburările interne nu sunt provocate nici de conducere sau de nobilime, nici de armată sau popor, ci de ecleziaști: aceștia folosesc adesea aceleași manevre ca ienicerii (infanteria) și spahii (cavaleria) din imperiul otoman. La rândul său clerul este divizat în două părți opuse una alteia.

Neînțelegerile dintre aceste tabere se datorează unei enciclice papale, care ordonă credincioșilor de-a gândi, scrie și a susține tot ce vine de la Suveran, întrucât este corect chiar dacă se înșală.

Dispoziția a revoltat mulți oameni, în special pe medici și matematicieni, întrucât n-au găsit dovezi că propunerile din îndemnurile Suveranului Pontif pot fi dovedite ca probe riguroase. În susținerea acțiunii lor intelectualii au cerut sprijinul clerului subaltern; ca urmare instigatorii au fost condamnați de conducerea superioară a clerului, decizând că Suveranul Pontif are dreptate și ideile lui sunt corecte, chiar dacă sunt greșite.

Intelectualii, indignați de o asemenea decizie, nu au acceptat-o, preferând ca în locul unei adunări generale, în care n-ar fi avut câștig de cauză, să arate că nu-și schimbă părerile, chiar dacă sunt obligați s-o facă.

Conducerea statului, sătulă de disputele dintre cele două tabere, le cere să înceteze certurile. Bineînțeles că nici una din cele două părți nu s-a supus și, pentru a dovedi nesupunerea lor, au început să se acuze reciproc că sunt cetățeni neloiali ai țării, dușmani ai statului și împotriva regalității. Sub pretextul că apără regalitatea, neînțelegerile dintre ei s-au întetit. La aceste certuri francezii de rând iau parte, ținând seama că din fire ei sunt dornici de asemenea scandaluri. Pedepsirea câtorva dintre ei ce nu voiau să admită că Suveranul Pontif judecă corect, a adâncit și mai mult certurile dintre grupări.

Îți mărturisesc, dragă Isaac, că dacă aș fi fost ministru în Franța, încă de la începutul acestei certe aș fi prevăzut consecințele și, bineînțeles, le-aș fi evitat.

Venețienii, cunoscuți și prin geniul lor politic, primesc adesea scrisori pontificale, dar nici nu desfac plicurile, ci le depun într-un dulap destinat special acestui scop, fără deci să le citească. O asemenea comportare este cea mai potrivită.

Atunci însă când Suveranul Pontif cere confirmarea enciclicelor sale și constată că destinatarii nu sunt de acord cu indicațiile primite, nesupunerea lor este considerată drept crimă.

În nici un caz nu sunt de acord ca Suveranul Pontif să dispună de o putere despotică, la fel ca sultanul otoman.

După mine el trebuie să fie părintele poporului și nicidecum tiranul său. Bineînțeles că pentru fericirea statului conducătorul trebuie să fie peste poporul său, după cum și legile să fie deasupra sa. Mai adaug că în cazul în care conducătorul încalcă legile statului, să-l lăsăm pe Cel de Sus să judece și să stabilească cuvenita pedeapsă, ceea ce cetățenii țării nu pot și nici nu este necesar s-o cunoască.

În cazul în care nu există asemenea principii, apar încurcături, tulburări iar țara se împarte în două, iar atunci când apar două părți, este imposibil ca cel ce conduce statul să-i satisfacă pe amândoi în mod egal.

Nemulțumiții pot, fără îndoială, să-i stăpânească pe revoltați, spre a-i împiedica să calce legile.

În cărțile noastre sfinte, dragă Isaac, apare rar că strămoșii ar fi luat poziție împotriva conducătorului, iar dacă au făcut-o, Dumnezeu a permis ca ei să fie pedepsiți. Soarta lui Absalom (fiul lui David, revoltat împotriva tatălui său, omorât într-o luptă) poate servi ca exemplu pentru cei ce se lasă antrenați la revoltă împotriva conducătorului.

Sper că reflexiile mele vor fi apreciate de tine ca juste, deoarece intenția este ca în societate să domnească calmul.

Pentru a-ți da seama de nivelul foilor volante, pomenite la începutul acestei scrisori, presupune că prezenta corespondență le-ar fi ajuns; este sigur că mereu ar reveni în scrisul lor conținutul ei, unii ar fi de acord, alții nu. În mod sigur clerul ar fi un dușman periculos și nu mi s-ar ierta niciodată modul liber cum m-am exprimat despre el și mai devreme sau mai târziu se vor răzbuna.

Pentru susținerea celor de mai sus, îți voi relata următoarea întâmplare: un călugăr franciscan era confesorul cameristei unei doamne amabile, din înalta societate. De obicei confesiunea avea loc în lipsa de acasă a stăpânei, fără a pierde prea mult timp cu

acordarea iertării păcatelor comise ci, din contră, susținând că legăturile dintre ei nu constituie nimic rău. Fata, amorezată de călugăr, îi ceru să-i explice de ce stăpâna ei își înșela soțul cu un ofițer, și nu cu un membru al clerului, care avea calitatea că i-ar fi iertat adulterul. Răspunsul călugărului a fost că simplii membri ai clerului n-au o asemenea putere de-a acorda “îndulgențe”, aceasta fiind apanajul înalților prelați, pentru femeile măritate.

Într-o zi, stăpâna venind mai devreme acasă, i-a surprins pe cei doi: cameristă și călugăr, într-o situație delicată: supărată le-a cerut să părăsească imediat casa ei.

Călugărul, mulțumit că a scăpat numai cu atât, știind că doamna are un amant, a ținut totuși să se răzbune, scriind o anonimă soțului înșelat. Până la urmă s-a aflat cine e autorul anonimei iar doamna, mai precaută, n-a urmărit ca să fie pedepsit călugărul, pentru ca afacerea să nu devină publică.

Iată, dragă Isaac, cum se aplică morala.

Primește aceste rânduri din Paris”, încheie cea de-a cincea scrisoare călătorului Aaron Monceca către prietenul său din Constantinopole.

Prelucrare liberă după originalul în limba franceză W.Ș.

Parlamentari evrei în lume

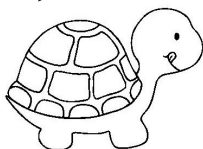
În 36 țări ale lumii sunt 246 evrei parlamentari, printre care:

Marea Britanie	59 deputați
Statele Unite	13 senatori și 30 deputați în Camera reprezentanților
Ucraina, Franța	10 deputați fiecare
Rusia	13 deputați
Suedia, Germania, Austria, Australia	1 deputat în fiecare din aceste țări
Cuba, Republica Dominicană, Honduras (toate în America Centrală)	1 deputat în fiecare din aceste țări
Tunisia	1 deputat
Adzerbagian	1 deputat

Nu este inclus în această statistică “Knesset”-ul israelian; de asemenea nici România, care are 3 parlamentari evrei și anume: un deputat reprezentant al Federației Comunităților Evreiești din România, un deputat independent, ales pe listele partidului “România Mare” (Vadim Tudor) și un senator ales pe listele UDMR (provine dintr-o căsătorie mixtă).

Din presa israeliană

Sângele de broască țestoasă prelungește viața

Un medicament pe bază de sânge de broască țestoasă ar putea prelungi viața oamenilor până la 100 ani și chiar peste.

Academia de Științe din Uzbekistan (țară ex-sovietică, situată în Asia Centrală) susține această posibilitate, bazându-se pe produsul extras din sângele broaștelor țestoase și denumit “Tortezin” (în ironie unii îl denumesc “elixirul vieții”). În afara acestei calități, “Tortezin”-ul are un efect protector asupra radioactivității pe care presa de specialitate îl respinge, ca neavând

o bază științifică. Academia de Științe uzbecă afirmă că rezistența la radioactivitate a broaștelor țestoase a fost probată încă din anii 1970, afirmând totuși că “Tortezin” e un produs cu rezultate promițătoare a cărei eficiență poate fi probată prin experimentări clinice.

În orice caz, oamenii de știință uzbeci au brevetat o tehnologie pentru recoltarea sângelui de la broaștele țestoase, fără risc pentru aceste viețuitoare.

(Preluat de pe internet)

Încălzirea apei oceanelor conduce la micșorarea capacității de alimentație în lume

O echipă de cercetători americani, condusă de profesorul Michael Behrenfeld, a stabilit că planctonul (un ansamblu de ființe micro-organice), primul element al sistemului alimentar, se va diminua datorită apei oceanelor. Planctonul, aliment de bază al viețuitoarelor ce trăiesc în apele oceanelor, mărilor sau a apelor curgătoare și care, la rândul lor asigură hrana a sute de milioane de oameni, se va micșora treptat.

Cercetările se bazează pe observații luate prin satelit, începând din 1997, constatându-se schimbarea culorii apei oceanelor.

Din cauza încălzirii apei oceanelor, în special în zonele ecuatoriale și tropicale, curenții ascendenți devin din ce în ce mai slabi astfel că la suprafață ajung mai puține minerale, ca: azot, fosfor, fier ce se găsesc pe fundul oceanelor. Doar în oceanele arctice și antarctice se va întâmpla fenomenul invers. În continuare trebuie

urmărită reacția diverselor specii productive și, implicit, la reducerea hranei peștilor, cu efect negativ în alimentația umană.

Consecințele schimbării climatice în oceane reprezintă riscuri încă necunoscute în

lanțul alimentar și, deci, și pentru oameni, a căror existență depinde de exploatarea resurselor oceanelor.

(Preluat de pe internet)

Sărbătoare de Pesah

Sărbătoarea de Pesah este o sărbătoare de bucurie și plăcere. Pesahul se serbează de veacuri, din generație în generație, de când evreii au fost eliberați din robie, din Mițraim (Egipt).

Tot de atunci este și datina ca în cele opt zile de sărbătoare să nu se consume pâine ci pască (matzot). Sefarzii (evreii spanioli) habotnici nu mănâncă matzot făcut în fabrică, ci așa numitul "șmire-matzot", care este preparat manual și numai de către bărbați.

Mare este bucuria copiilor, pentru-că de Pesah se obișnuiește să se înnoiască garderobe, cumpărându-se băieților costumașe noi, iar fetițelor rochițe, ghetuțe, pantofiori, etc., bineînțeles după posibilitățile financiare ale fiecărei familii.

Pentru gospodine Pesah înseamnă mai multă muncă deoarece trebuie dereticată toată casa, fiecare colțișor, ca să nu rămână nici o fărâmă de pâine (de humetz) în casă.

Pe durata sărbătorii se folosesc vase speciale, destinate numai sărbătorii de Pesach, ele păstrându-se, de la an la an, cu totul separat, în cutii sau lădițe.

Matzotul, se mănâncă în amintirea vremurilor, când evreii fugind din Egipt n-au mai avut timp să coacă acasă aluatul pentru pâine, fiind nevoiți să facă acest lucru pe nisipul fierbinte al deșertului pribegiei lor.

Impresionante sunt serile de "Seder" cu tot ritualul lor. Se citește "Ma Niștana", "Hat-Gadia", "Ehad Mi Iodea" etc.

Drăguț este episodul când unul din copii fură "Aficoimenu" (o bucată de

matzot), care este apoi înapoiat la rugămintele tatălui, condiționat de realizarea unei dorințe exprimate de copil; dar copii nu cereau mare lucru (un chipiu nou, sau altceva de care aveau nevoie la momentul respectiv). Noi fetele n-am furat niciodată "Aficoimenu".

Când mă gândesc la Pesahul din anii copilăriei, parcă văd în fața ochilor o masă lungă, acoperită cu o față de masă albă de damasc, sfeșnice cu lumânări aprinse luminând casa și împrăștiind parcă raze de soare. Pe masă, două bucăți de matzot acoperite cu un șervet brodat cu fire aurii, farfuria cu "hroises" și alte bunătăți.

Farfuriile, tacâmurile,... parcă totul ne zâmbea și ne invita la masă.

Din punct de vedere al ritualului, primele două zile și ultimele două nu se lucrează, nu se țin magazinele deschise, nu se fac afaceri. În cele patru zile de mijloc așa numitul "Halemoid" nu există această restricție.

Meniurile de Pesah cuprind lotkes, cremzleh, borș de sfeclă roșie, care se înăcrește cu borș preparat în casă, friptura de miel sau de pasăre, ouă, cartofi. După atâta muncă, prinde bine puțină plimbare în aer liber, precum și puțină odihnă.

Și să nu uităm, că **prin tradiție se ține unitatea neamului.**

Închei cum se spunea pe vremuri: "Un Kușern Pesah"

Yolanda Schapira

Unde sunt plăcerile mele?

Tot neuitând-o pe artista Jeni Șmilovici, (artistă cunoscută între cele 2 războaie mondiale, care a lansat cupletul cu titlul de mai sus) ne putem întreba și noi “unde sunt plăcerile noastre de altădată pe care le-am avut?” (Cât despre iluzii, ne-am mai întrebat!).

Răspunsuri posibile ar fi că nu au dispărut ci s-au metamorfozat sau că, în locul celor de odinioară, au apărut plăceri noi.

La vârsta noastră ne-am resemnat deja cu ideea și convingerea că nimic nu mai este ca altădată, plăcerile îndeosebi.

Dar și acestea care ne-au mai rămas le simțim sau le interpretăm din punctul de vedere al fiecăruia și cu o intensitate diferită, mai ales când ne amintim că viața e scurtă și arta lungă!

Vechile plăceri s-au dus și doar amintirea lor a rămas să ne mai consoleze.

Mă refer în primul rând la sănătate, ca izvor al satisfacerii tuturor plăcerilor și al bunăstării generale.

Unde mai e sănătatea de altădată care îți oferea plăcerea de a face și a spera că vei scăpa de orice dureri?

Astăzi îngrijirea sănătății, deteriorată de vârstă, este o condiție a supraviețuirii în

lumea contemporană, iar plăcerea metamorfozată constă în a elimina sau a face suportabile durerile sau indispozițiile.

În ordinea secundă mă refer la dragoste. Din aceasta ne-a mai rămas doar latura afectiv-sentimentală, rațională.

Unde mai e dragostea integrală care îți oferea plăcerea totală procreatoare?

Metamorfozarea ei depinde de vârsta biologică, de temperament ș.a. și constituie misterul etern individual și personal al fiecăruia.

Revenind la normalitatea vieții, amintirea vechilor (și actualelor evocate) plăceri este unul dintre amuzantele subiecte de discuție dintre cei ce se întâlnesc la Centrul de Zi și reprezintă o nouă plăcere, desigur pe lângă altele privind viața cotidiană, politică, culturală, familială, culinară etc.

Să nu uităm că ne (mai!) bucurăm și de plăcerea supremă a înțelegerii mai profunde și mai reale a mersului vieții și a înnoirii lumii (în viziune proprie, personal individuală bineînțeles!).

Silviu Popa

Trei matematicieni evrei din secolul XX

Georg Cantor (1845-1918) a fondat teoria mulțimilor, și a contribuit enorm la studiul seriilor trigonometrice.

Tatăl era protestant și mama catolică, amândoi fiind evrei botezați; deși considera german, s-a născut în Rusia, la Sankt Petersburg

El a fost profesor de matematici la Halle în Germania.

Teoria mulțimilor infinite a zdruncinat fundația matematicienilor de atunci, motiv

pentru care a avut mulți dușmani, printre care și marele matematician francez Henri Poincaré.

Astăzi lucrările lui sunt acceptate de Comunitatea mondială a matematicienilor. Teoria mulțimilor infinite a schimbat fundamental aproape toate ramurile matematicii și a adus matematica la forma ei actuală.

Georg Cantor a arătat că există mai multe varietăți de infinituri, unele fiind mai

mari decât altele. El a desemnat cu litera “alef” numărul infinit al numerelor întregi, și apoi a folosit simbolurile *alef0*, *alef1*, *alef2* etc. pentru colecții infinite de numere complexe (colecții care sunt mai numeroase decât colecția numerelor întregi). Această idee că există infinituri mai numeroase și mai puțin numeroase pare illogică și a fost unul dintre motivele pentru care a avut atâți dușmani.

Marele matematician Hilbert a spus despre opera lui că este cel mai fin produs al geniului matematic și una din realizările supreme ale activității intelectuale umane.

Paul Erdős (1913-1996) a formulat și rezolvat probleme de teoria numerelor și alte domenii ale matematicii și a fondat ramura de matematici discrete. Numele familiei lui a fost Englander. El s-a născut la Budapesta; s-a stabilit la Manchester la începutul celui de-al doilea război mondial.

La vârsta de 3 ani se amuza înmulțind între ele numere de 3 cifre și a redescoperit numerele negative la aceeași vârstă.

A fost laureat la Premiului Wolf în 1983, care corespunde Premiului Nobel pentru matematică. I s-au dat 50000\$ americani. Deși nu era bogat, a oprit pentru el numai 720 de dolari, iar restul l-a donat pentru burse și cercetări în domeniul matematicii. El a lucrat în USA, dar nu a văzut necesitatea de a fi legat de o anumită universitate și a cutreierat America, Europa și Israel, de la un centru universitar la altul, neavând o casă a lui proprie. Era foarte legat de mama lui, de care era nedespărțit. Nu a fost niciodată căsătorit. Era total lipsit de simț practic.

El a fost unul din cei mai mari matematicieni al sec. XX, care punea și rezolva probleme spinoase, ca teoria

numerelor și alte domenii, dezvoltând baza matematică a calculatoarelor, fiind unul din cei mai prolifici matematicieni din istorie, a scris peste 1500 de articole. A colaborat cu atâția matematicieni încât a apărut noțiunea de număr Erdős.

Benoit Mandelbrot (născut 1924) e cunoscut ca tatăl geometriei fractale.

S-a născut în Polonia, dar a emigrat cu familia sa în Franța, pe când era copil. De acolo a plecat în USA, unde a fost profesor de științe matematice la Universitatea Yale. Mama lui a fost doctoriță și tatăl talal de haine vechi! În 1975 a făurit cuvântul fractal și a descoperit mulțimea lui Mandelbrot, care este cea mai cunoscută structură matematică. A primit Legiunea de Onoare Franceză în gradul de ofițer.

Fractalii sunt forme geometrice ce pot fi divizate la infinit în părți asemănătoare cu întregul. Fractalul lui este de o frumusețe deosebită și a preocupat mulți matematicieni, graficieni și oameni de artă. Acest fractal se poate mări la calculator de foarte multe ori (bilioane de ori!).

Fractalii pot fi împărțiți în bucăți, fiecare dintre ele fiind o copie la scară redusă a întregului. Norii, munții, copacii, malurile etc. pot fi considerați fractali. Mandelbrot a introdus această denumire de la adjectivul latin “*fractus*”, verbul corespunzător fiind “*frangere*”, care înseamnă a sparge.

Fractalul lui Mandelbrot are o caracteristică ciudată, și anume ca suprafața lui e limitată, dar are un contur infinit de lung. Una dintre aplicațiile practice ale fractalilor este aceea că ele contribuie la asigurarea secretului tranzacțiilor pe internet.

Dorina Fradis

– *Să știi inculpat că orice mărturie mincinoasă se pedepsește cu închisoarea de până la 6 luni!*

– *Da, dar dacă spun adevărul, risc 6 ani!*

Limbajul florilor

Anemonele

Era o dată Zefir, zeul vântului, care o avea ca soție pe Flora, zeița florilor. Aceasta avea în serviciul ei o nimfă foarte frumoasă, care se numea Anemona, ceea ce înseamnă vânt în limba greacă. Zefir s-a îndrăgostit nebunește și Flora a devenit nebună de gelozie. Zeița a exilat nimfa la curtea lui Pomone, în Arcadia. Zefir a fugit după ea, Flora a luat atunci forma unei rândunici, ca să-și urmărească soțul și a descoperit astfel idila.

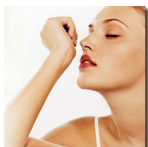

Foarte înfuriată, a transformat-o pe Anemona în floare... care, virgulă, în așteptarea amantului său, nu se deschide complet până nu suflă o briză ușoară.

Un anumit domn Bachelier a introdus în grădina sa anemone simple și duble din Constantinopol. Aceste flori au cunoscut avântul lor maxim în secolele XVII și XVIII.

În limbajul florilor anemonele semnifică perseverență.

Momente din istoria unor „utilități”

Parfumul

De-a lungul timpului am încercat să aflăm câte ceva despre apariția diverselor obiecte utile care ne înconjoară, dar pe care aproape nu le băgăm în seamă, cu toate că fac parte din viața noastră.

Am ales de data aceasta un subiect “frivol” – parfumul. Pare ciudat că un produs cu o atât de mică importanță are o istorie veche, aproape cât cea a civilizației umane.

Se pare că începuturile se află în Mesopotamia, unde se folosea în cult sub formă de apă parfumată, pomezi aromatice sau esențe. Acestea se obțineau din rășini

precum tămâia sau arbori parfumați. Procedul de extragere era sublimarea, al cărui efect îl cunoșteau și-l stăpâneau.

În Babilon parfumurile se foloseau la prepararea cosmeticelor, însă Egiptul era renumit în producerea unguentelor și a tincturilor parfumate. Primele referiri la parfumuri s-au găsit pe papirusuri din Teba, documente păstrate în muzeele din Leyda și Stockholm. Flacoane cu urma de cosmetice s-au găsit în mormintele faraonilor, de referință fiind cel al lui Tutancamon.

Din Orient parfumurile au ajuns prin filiera feniciană în Grecia, apoi la Roma. Uitate în evul mediu timpuriu, ele au fost

repușe în drepturi după ce cavalerii cruciați au luat contact cu rafinamentul bizantin.

Industria parfumului a fost însă prosperă în toată lumea arabă, unde vechile tehnici erau mereu perfecționate. Un centru important de fabricare se găsea în Yemen. Din lirica veche arabă se cunoaște că bărbații își parfumau părul și barba, iar femeile îl foloseau la farduri și produse de frumusețe. În Cordova celebrul Ziriyab a deschis în secolul al IX-lea un veritabil institut de frumusețe, unde se predă, arta fardării, coafării, a folosirii pastei de dinți și a parfumurilor. Curios este că europenii nu au adoptat imediat folosirea parfumului ca atare. Printre “minunile” venite din Orient au fost și pieile parfumate, folosite la confecționarea veșmintelor, dar mai ales a mănușilor. Aceasta explică de ce monopolul asupra fabricării parfumului a fost acordat mai întâi mănușilor încă din secolul al XII-lea.

Dar parfumeriile devin cu adevărat prospere din secolul al XVIII-lea când se plasează pe locul întâi al industriei de lux.

La început parfumurile erau de origine vegetală, produse din flori indigene sau exotice, rășini sau arbori. S-a constatat apoi că se pot obține și parfumuri de origine animală precum: moscul secretat de un buzunar cutanat al unei capre ce trăiește în

Himalaia și Pamir; castoreumul secretat de buzunarele ventrale ale castorului și ambra gri produsă de cașaloți.

Ținând seama de raritatea și limitarea esențelor naturale, chimiștii au încercat să reproducă în laborator uimitoarele realizări ale naturii. Astfel în 1875 Sir William Henry Perkin a pus bazele industriei parfumului, descoperind cumarina, primul ingredient sintetic al parfumului. A urmat realizarea și a altor componente sintetice care au îmbogățit gama esențelor: silicatul de metil sau esența de Wintergreen obținută de Cahours, esența de amandă amară realizată de Grimaud și Lauth și altele. Cu timpul descoperirile s-au înmulțit și chimia a putut reproduce aproape toate parfumurile naturale cunoscute.

Dacă în 1893 se reproducea numai heliotropina, moscul și vanilina, grație unor chimiști ca: Semmler, Aschan, Harries – pentru a nu cita decât câteva nume – pe parcurs s-a reușit obținerea unor parfumuri deosebite din amestecuri de compuși complecși.

Astfel s-a ajuns la rafinatele combinații de mirosuri care, de ce să nu recunoaștem, ne bucură și ne încântă pe toți!

Mihaela Popov

La Radio Erevan, un ascultător întreabă:

- De ce Adam și Eva au trăit peste 800 de ani, iar astăzi omul nu trăiește mai mult de 100 de ani ?

Radio Erevan răspunde:

- Deoarece, între timp, medicina a progresat foarte mult !

La Radio Erevan, un ascultător întreabă:

- Dacă dragostea este vinul vieții, atunci ce este căsătoria?

Radio Erevan raspunde:

- Mahmureala de a doua zi dimineața !

Editor coordonator:

dr. Carmen Marcu

Tehnoredactare computerizată:

Silvia Simovici